USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Veroniky Juřičkové a soudců Tomáše Langáška a Filipa Dienstbiera v právní věci žalobkyně: **I. P.**, zastoupená Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s., sídlem Kovářská 939/4, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 8. 2020, č. j. OAM-30/LE-BE01-VL11-R2-2017, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 9. 2021, č. j. 41 Az 51/2020 - 61,

takto:

I. Kasační stížnost žalovaného **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalobkyni **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Žalobkyně pochází z okupovaného Luhansku na Ukrajině. Požádala o mezinárodní ochranu, kterou jí však žalovaný dvakrát (po jednom zásahu správního soudu) neudělil. Žalovaný trval na tom, že pro žalobkyni představuje rozumnou alternativu přesídlení do bezpečných oblastí na Ukrajině. Ve vycestování žalobkyně zpět do země původu žalovaný nespatřoval ani rozpor s mezinárodními závazky, přestože žalobkyně má v České republice dva syny (jednoho z nich nezletilého).

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem označeným v záhlaví rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Námitky žalobkyně týkající se možnosti jejího vnitřního přesídlení krajský soud neshledal důvodnými. Přestože v této souvislosti vytkl žalovanému řadu pochybení (viz body 45 až 47 odůvodnění rozsudku), dle jeho názoru měly závěry žalovaného o možnosti využití vnitřního přesídlení dostatečnou oporu v informacích o zemi původu obsažených ve správním spisu. Důvodem, pro který krajský soud přistoupil ke zrušení rozhodnutí žalovaného, však byla skutečnost, že se žalovaný náležitě nevypořádal s otázkou zásahu do rodinného života žalobkyně v kontextu § 14

odst. 2 písm. d) zákona o azylu, dle kterého se rozumí vážnou újmou, pro jejíž hrozící skutečné nebezpečí lze cizinci udělit doplňkovou ochranu, i povinnost vycestování, která by odporovala mezinárodním závazkům České republiky. Krajský soud dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného v tomto ohledu nevychází ze správně zjištěného skutkového stavu věci, v části navíc obsahu spisového materiálu odporuje. Žalovaný dle krajského soudu vůbec nezohlednil aktuální podklady obsažené ve správním spisu (konkrétně zprávu organizace Cestou necestou a druhé vyjádření dětského domova), týkající se rozvíjení a posilování vztahů se dvěma syny, přestože uvedené podklady zásadním způsobem zpochybňují skutková zjištění, o která žalovaný opřel vydané správní rozhodnutí. Krajský soud proto žalovanému uložil, aby v dalším řízení nově posoudil otázku (ne)souladu vycestování žalobkyně s mezinárodními závazky České republiky, a to při současném zohlednění východisek plynoucích z judikatury Nejvyššího správního soudu (podrobně citované krajským soudem) ve vztahu k porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“) a čl. 3 Úmluvy o právech dítěte jako důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu.

[4] Žalovaný (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Dle jeho názoru se krajský soud neřídil konstantní judikaturou Nejvyššího správního soudu, žalobkyně žádné výjimečné okolnosti rodinného života, pro které by bylo možno uvažovat o možnosti udělení doplňkové ochrany, neuvedla. Stěžovatel se naopak domnívá, že žalobkyně má možnost cestovat kdykoli dle potřeby do České republiky vzhledem k bezvízovému styku s Ukrajinou. Vzhledem k tomu, že nezletilý syn je v pěstounské péči a vztah s žalobkyní se teprve rozvíjí; a dále vzhledem k tomu, že starší syn je již plnoletý, a tedy si může sám zvolit místo dalšího pobytu, neshledal stěžovatel důvody, které by měly vést ke zrušení jím vydaného rozhodnutí. Za popsané situace bylo dle stěžovatele namístě, aby žalobkyně řešila situaci v režimu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Případný návrat do vlasti stěžovatel nepovažoval za nepřekonatelnou překážku, která by bránila zpětné integraci žalobkyně v její domovské zemi. Rovněž syn žalobkyně může navštěvovat ukrajinská vzdělávací zařízení adekvátní jeho věku. Byť tedy návrat na Ukrajinu bude pro žalobkyni představovat určitý zásah do jejího soukromého a rodinného života, nejedná se z pohledu stěžovatele o zásah natolik nepřiměřený, že by vedl k porušení čl. 8 Úmluvy. Skutečnost, že žalobkyně v České republice shledává lepší podmínky pro život, nemůže odůvodňovat vyhovění žádosti.

[5] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázala na skutečnost, že krajský soud v napadeném rozsudku vycházel z relevantní judikatury Nejvyššího správního soudu, v níž se opakovaně zabýval udělením doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu v návaznosti na porušení čl. 8 Úmluvy. Připomněla, že krajský soud stěžovateli vytkl, že nevycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu věci, neboť nezohlednil aktuálnější podklady doložené ve správním řízení týkající se posilování a rozvíjení vztahů s jejími dětmi. Žalobkyně se domnívá, že její případ je nutno považovat za výjimečnou situaci, neboť v případě nuceného vycestování z České republiky nepochybně hrozí, že by vztah s dětmi (zejména s mladším čtyřletým synem) po odloučení již nebyla schopna znovu navázat a obnovit. Nejednalo by se tedy o návrat do země původu, který by nebyl nepřiměřený, jak se pokouší tvrdit stěžovatel, ale který by naopak v životě žalobkyně a jejích dětí způsobil nezanedbatelné a nevratné dopady. Dle žalobkyně

proto krajský soud postupoval správně, pokud rozhodnutí stěžovatele zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že se stěžovatel vůbec nevypořádal a nezabýval relevantními podklady, které mu byly ve správním řízení doloženy.

[6] Podle § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), Nejvyšší správní soud odmítne pro nepřijatelnost kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, jestliže svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[7] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti podávané žalovaným správním orgánem Nejvyšší správní soud vymezil již v rozsudku ze dne 30. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006 - 59, č. 1143/2007 Sb. NSS, ze kterého vyplývá, že kasační stížnost lze považovat za přijatelnou, *„pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu"*. Tato kritéria se uplatní též po novelizaci soudního řádu správního, jež institut nepřijatelnosti kasační stížnosti rozšířila z věcí mezinárodní ochrany na všechny věci, ve kterých před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28, č. 4219/2021 Sb. NSS).

[8] V daném případě Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nejsou splněny zákonné podmínky pro věcné projednání kasační stížnosti. Stran stěžovatelova nesouhlasu s posouzením skutkového stavu ze strany krajského soudu Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že je to především krajský soud, kdo je oproti Nejvyššímu správnímu soudu soudem nalézacím povolaným zhodnotit napadené správní rozhodnutí v tzv. plné jurisdikci, včetně otázek skutkových, o nichž si sám učiní úsudek. Intervence ze strany Nejvyššího správního soudu je v tomto ohledu výjimečná a omezuje se toliko na vady řízení a dokazování ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (např. rozsudek ze dne 1. 3. 2017, č. j. 6 As 256/2016 - 79, rozsudek ze dne 30. 5. 2018, č. j. 6 Afs 94/2018 - 52, rozsudek ze dne 20. 12. 2018, č. j. 6 Afs 283/2018 - 39, nebo ze dne 13. 2. 2019, č. j. 6 Afs 354/2018 - 23). Takové vady však Nejvyšší správní soud v řízení před krajským soudem nezjistil. Krajský soud v napadeném rozsudku přezkoumatelně, podrobně a pečlivě vysvětlil, proč v dané věci nepovažuje stěžovatelem zjištěný skutkový stav za dostatečný, a stěžovateli udělil jednoznačné pokyny, jakým způsobem má vytýkané nedostatky v dalším řízení odstranit.

[9] V případě aplikace čl. 8 Úmluvy jako možného důvodu pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a odst. 2 písm. d) zákona o azylu pak krajský soud postupoval v souladu s dosavadní judikaturou Nejvyššího správního soudu (nikoli tedy v rozporu s ní, jak v kasační stížnosti namítá stěžovatel). Již v rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, na který krajský soud primárně odkázal, Nejvyšší správní soud uvedl, že je třeba *„rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince (...), od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince"*. Na citovaný rozsudek navazuje konstantní judikatura Nejvyššího správního soudu, z aktuálních rozhodnutí lze zmínit např. rozsudky ze dne 28. 6. 2022, č. j. 6 Azs 238/2021 - 35, body [12] až [18], ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020 - 44, bod [20], ze dne 30. 9. 2021, č. j. 6 Azs 148/2021 - 44, bod [18],

ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020 - 47, bod [27], ze dne 7. 4. 2021, č. j. 7 Azs 248/2020 - 27, bod [24], ze dne 11. 2. 2021, č. j. 9 Azs 226/2020 - 60, bod [20], ze dne 26. 3. 2020, č. j. 6 Azs 258/2019 - 31, bod [26], nebo ze dne 29. 5. 2019, č. j. 6 Azs 335/2018 - 35, bod [48].

[10] Rovněž k závazkům plynoucím z Úmluvy o právech dítěte, konkrétně k zásadnosti kritéria nejlepšího zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 odst. 1, se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 29. 5. 2020, č. j. 5 Azs 220/2019 - 33, č. 4034/2020 Sb. NSS, na který krajský soud taktéž v napadeném rozsudku odkázal. Správně také v této souvislosti upozornil na skutečnost, že ačkoli se tento rozsudek vztahuje primárně k rozhodnutím správních orgánů vydaným podle zákona o pobytu cizinců, uplatňují se jeho závěry přiměřeně i na posouzení skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (viz již výše citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 212/2020 - 44, bod [20]).

[11] Nad rámec výše uvedeného pak Nejvyšší správní soud zároveň doplňuje, že stěžovatel bude v dalším řízení povinen zohlednit také změnu okolností, k nimž došlo v zemi původu, a to v důsledku ruské invaze na Ukrajinu, k níž došlo dne 24. 2. 2022, a nadále probíhajícího ozbrojeného konfliktu. Je zřejmé, že v návaznosti na uvedenou změnu okolností již neobstojí stěžovatelovo tvrzení, že návrat žalobkyně do vlasti nelze pokládat za nepřekonatelnou překážku, která by bránila její zpětné integraci v domovské zemi. To platí zvláště v situaci, kdy je nesporné, že žalobkyně je původem z Luhansku. Stěžovatel tak bude povinen posoudit, zda by případný nucený návrat žalobkyně na Ukrajinu nebyl v rozporu se zásadou *non-refoulement*.

[12] Z důvodů uvedených výše Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele odmítl podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Ačkoli byla kasační stížnost odmítnuta, což je situace, na kterou obecně pamatuje § 60 odst. 3 s. ř. s., k odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci (viz již citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 9 As 83/2021 - 28). Žalovaný (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalobkyni v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2022

Mgr. Ing. Veronika Juřičková
předsedkyně senátu